Anekant Education Society's

Tuljaram Chaturchand College

of Arts, Science and Commerce, Baramati

(Empowered Autonomous)

DEPARTMENT OF MARATHI

(Faculty of Arts)

CBCS Syllabus

T.Y.B.A. (Marathi) Semester -V

For Department of Marathi

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern) NEP 1.0

(As Per NEP 2020)

To be implemented from Academic Year 2025-2026

Title of the Programme: B.A. (Marathi)

Preamble

AES's Tuljaram Chaturchand College has made the decision to change the syllabus of across various faculties from June, 2023 by incorporating the guidelines and provisions outlined in the National Education Policy (NEP), 2020. The NEP envisions making education more holistic and effective and to lay emphasis on the integration of general (academic) education, vocational education and experiential learning. The NEP introduces holistic and multidisciplinary education that would help to develop intellectual, scientific, social, physical, emotional, ethical and moral capacities of the students. The NEP 2020 envisages flexible curricular structures and learning based outcome approach for the development of the students. By establishing a nationally accepted and internationally comparable credit structure and courses framework, the NEP 2020 aims to promote educational excellence, facilitate seamless academic mobility, and enhance the global competitiveness of Indian students. It fosters a system where educational achievements can be recognized and valued not only within the country but also in the international arena, expanding opportunities and opening doors for students to pursue their aspirations on a global scale.

In response to the rapid advancements in Arts the evolving approaches in various domains of Marathi and related subjects, the Board of Studies in Marathi at Tuljaram Chaturchand College, Baramati - Pune, has developed the curriculum for the first semester of F.Y.B.A. Marathi , which goes beyond traditional academic boundaries. The syllabus is aligned with the NEP 2020 guidelines to ensure that students receive an education that prepares them for the challenges and opportunities of the 21st century. This syllabus has been designed under the framework of the Choice Based Credit System (CBCS), taking into consideration the guidelines set forth by the National Education Policy (NEP) 2020, LOCF (UGC), NCrF, NHEQF, Prof. R.D. Kulkarni's Report, Government of Maharashtra's General Resolution dated 20th April and 16th May 2023, and the Circular issued by SPPU, Pune on 31st May 2023.

पदवी व पदव्युत्तर मराठी : ठळक वैशिष्ट्ये

भाषा, साहित्य व विविध कलांच्या माध्यमातून होणारे विविध आविष्कार यांचा अभ्यास करणारी विद्या शाखा म्हणून कला शाखा ओळखली जाते. मराठी विषयाची पदवी प्राप्त केलेला विद्यार्थी जीवन जगण्यासाठी विविध प्रकारची कौशल्ये अवगत करू शकेल. साहित्य आणि भाषेच्या ज्ञानामुळे विद्यार्थ्याला करिअरच्या विविध वाटा सुलभ होतील. भाषा व साहित्याच्या अभ्यासाने विद्यार्थ्यांची जीवनदृष्टी विकसित होईल व त्याला जीवन जगण्यास बळ मिळेल. विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या कक्षा विस्तारतील. असा विद्यार्थी एक समर्थ, सुसंस्कृत व भाषासंपन्न नागरिक बनू शकेल. निरामय समाजनिर्मितीसाठी हे महत्वाचे आहे. सध्याच्या काळात समाजाचे जीवनमान उंचावण्यासाठी - गुणवत्तापूर्ण व प्रगत जीवन जगता येण्यासाठी सामाजिक, सांस्कृतिक, नैतिकमूल्यांचे अधिष्ठान असणे व ज्ञानवृद्धीसाठी नाविण्यपूर्ण व कौशल्याधिष्टित अभ्यासक्रम देणे हाच एकमेव मार्ग आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-2020 च्या निर्देशानुसार तर भाषाभ्यासाची नवनवीन तंत्रे विद्यार्थी आत्मसात करतीलच. तसेच प्रसार माध्यमातील विविध सर्जनशील संधी प्राप्त करण्यास विद्यार्थ्यांना मदत होईल. साहित्याची भाषा, व्यवहाराची भाषा आणि शास्त्रीय वाङ्मयाची भाषा यातील फरकही विद्यार्थ्यांना समजेल. त्यांचे जीवनाकडे पाहण्याचे परिप्रेक्ष्य विस्तारेल. निवेदक, सूत्रसंचालक, मुलाखतकार, जनसंपर्क अधिकारी, पटकथा लेखक, मुद्रित शोधक, संपादक, वार्ताहर, स्तंभलेखक, माध्यम संवादक, प्रकल्प लेखक, अनुवादक, भाषांतरकार, प्रकाशक, लेखक, नाटककार, अशा भाषा व साहित्याशी संबंधित असंख्य संधी विद्यार्थ्यांना खुणावत आहेत. त्या सदर अभ्यासक्रमातून उपलब्ध होतील, त्या दृष्टीने पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात मूलभूत बदल करण्यात आलेले आहेत. मराठी भाषेचे सर्जनशील उपयोजन, स्पर्धा परीक्षांसाठी आवश्यक मराठीचे व्याकरण, मराठी भाषेची विविध कौशल्ये, मराठी भाषेचे संगणकीय उपयोजन, आधुनिक व इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांसाठी लेखन, व्यावसायिक व माहितीपर लेखन, भाषांतर, रूपांतर, अनुवाद, वाङ्मयव्यवहार व प्रकाशन व्यवसाय, शब्दांकन इ. विषयांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. साहित्य आणि भाषेच्या अभ्यासामुळे विद्यार्थ्यांच्या अधिष्ठान अभ्यासाचा पाया पक्का होईल व विद्यार्थी साहित्य आणि समाजाच्या सहसंबंधाचे आकलन करू लागेल. त्यातून त्यांची समाजाकडे पाहण्याची एक व्यापक दृष्टी विकसित होईल.

साहित्यनिर्मितीच्या प्रेरणा, लेखक कवींची व्यक्तित्वे, साहित्यकृती, साहित्यिक, साहित्याची वैशिष्ट्ये, भारतीय साहित्य विचाराचा परिचय, भाषाविज्ञान, साहित्यकृतींचा संहितानिष्ठ अभ्यास, समीक्षा विचार व साहित्य संशोधन, वाङ्मयप्रकाराची संकल्पना, ग्रामीण व दलित साहित्य प्रवाह, स्त्रीवादी साहित्य प्रवाह, आदिवासी साहित्य प्रवाह, प्राचीन व अर्वाचीन विशेष लेखकाचा अभ्यास, साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास, साहित्याचे आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन, पदवी पातळीवरील संशोधन, व्यावहारिक व उपयोजित मराठी, प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, समकालीन समाज इ. विषयांशी विद्यार्थी परिचित होईल. भाषेचे विविध व्यवहार आणि साहित्याच्या संदर्भातील भाषा व्यवहार याविषयी विद्यार्थ्यांची आकलनाची क्षमता निश्चितच वाढेल. लेखन- संपादन, भाषांतर- लेखन, रूपांतर, जाहिरात लेखन, पटकथा लेखन यासंबंधीच्या लेखन प्रकारांत विद्यार्थी पारंगत होईल . वक्तृत्व कला, संभाषण कौशल्ये, प्रासंगिक लेखन या प्रकाराबद्दल चे ज्ञान विद्यार्थी अवगत करतील.

मानवाने निर्माण केलेल्या भाषा, विविध बोलींचा अभ्यास त्यातील संदेश व्यवहार हे मराठी भाषेचे अभ्यासक्षेत्र आहे. मानवी मनाचा आणि प्रतिभेचा कल्पकतापूर्ण आविष्कार तसेच नीतीमूल्यांचा अभ्यास, वाङ्मयीन मूल्ये आणि जीवन मूल्यांचा अभ्यास, माणसाच्या नैतिक व सौंदर्य मूल्यांविषयीचा अभ्यास विद्यार्थी करू लागेल, साहित्य, चित्रकला, वास्तुकला व ललित कला तसेच नाट्य, संगीत, नृत्य, चित्रपट या प्रयोगाधिष्ठित कला जगभरातील मानवी संस्कृतीचा पोत जाणून घेणाऱ्या कला आहेत, या कलांचा विशेष अभ्यास करण्याची क्षमता विद्यार्थी मिळवू शकेल. मराठी भाषेच्या अभ्यासाने विद्यार्थ्यांची जीवनाकडे पाहण्याची नवी दृष्टी विकसित होईल. पदवी प्राप्त केलेला विद्यार्थी अधिक स्पष्ट, अभिरुची संपन्न आणि संस्कारित व जबाबदार नागरिक बनेल, असा विश्वास वाटतो.

Programme Specific Outcomes (PSOs)

Program Specific Outcomes

(PSOs). B.A. Marathi

PSO1. मराठी भाषा आणि वाङ्मयाचे प्रगत ज्ञान होईल.

PSO2 वाङ्मयीन प्रश्नांसंबंधी विचार करण्याची क्षमता विकसित होईल.

PSO3. वाङ्मयाची आणि जीवनाची जाणीव प्रौढ होईल.विद्यार्थ्यांच्या लेखन गुणांना उत्तेजन मिळेल.

PSO4. विद्यार्थ्यांची भाषिक कौशल्याच्या वापरासंबंधीची क्षमता विकसित होईल.

PSO5. साहित्याच्या अभ्यासाने चिकित्सक अभ्यासाची क्षमता वाढीस लागेल.

PSO6. समस्या निवारण व प्रश्नांबद्दल समीक्षणात्मक दृष्टी विकसित होईल.

PSO7. भाषेचे विविध व्यवहार आणि साहित्याच्या संदर्भातील भाषा व्यवहार याविषयी आकलन क्षमतेत वाढ होईल.

PSO8. आधुनिक भाषा अभ्यासाच्या साधनांची माहिती होईल. विविध प्रसारमाध्यमांमध्ये उपलब्ध असलेल्या उद्योग-व्यवसायाच्या संधी ज्ञात होतील.

PSO9. निरीक्षण कौशल्ये व आकलन क्षमतेची कौशल्ये विकसित होतील .

PSO10. साहित्याभ्यासाने जबाबदार नागरिकत्वाची जाणीव विकसित होईल व नैतिक तसेच सामाजिक भान असलेला जाणीवेचा युवक तयार होईल.

PSO11. पर्यावरण जाणीव व पर्यावरण संवर्धन मूल्यांची ज्ञान क्षमता विकसित होईल.

PSO12. व्यक्तीच्या वैयक्तिक व सामाजिक, सांस्कृतिक विकासात साहित्याचे स्थान मोलाचे आहे. याबद्दलची समज वाढीस लागेल.

Anekant Education Society's

Tuljaram Chaturchand College

of Arts, Science and Commerce, Baramati

(Empowered Autonomous)

Board of Studies (BOS) in Marathi

From 2025-26 to 2027-28

Sr. No	Name of Attendees	Designation
1	Prof. Dr. Seema Naik-Gosavi	Chairman
2.	Prof. Dr. Nitish Sawant	Internal Member
3.	Dr. Mukta Ambhere	Internal Member
4.	Dr. Sunil Khamgal	Internal Member
5.	Dr. Rajkumar Tarade	Internal Member
6.	Dr. Sushama Jadhav	Internal Member
7.	Dr. Tukaram Rongate	External Member Vice Chancellor Nominee
8.	Prof. Dr. Devanand Sontakke	External Member for other University
9.	Prof. Nitin Talpade	External Member for other University
10.	Kumar Devkate	Representative From industry/corporate sector
11	Shri. Anil Kengar	Meritorious Alumni
12	Vaishanivi Kshirsagar	PG Student
13	Vaishanavi Bhise	UG Student

Course & Credit Structure for T.Y.B.A.Marathi (2023 Pattern as per NEP-2020)

Sem	Course Type	Course Code	Course Title	Theory / Practical	Credi ts
V	Major Mandatory	MAR-301-MJM	साहित्यविचार	Theory	04
	Major Mandatory	MAR -302-MJM	मराठीचा भाषिक अभ्यास (ऐतिहासिक)	Theory	04
	Major Mandatory	MAR -303-MJM	मराठी साहित्य : व्यक्तिचित्र	Theory	02
	Major Elective (MJE)	MAR -304-MJE(A)	मराठी साहित्य : ललितगद्य	Theory (Any One)	04
	Major Elective (MJE)	MAR -304-MJE(B)	बालसाहित्य		
	Minor	MAR -311-MN	मराठी साहित्य : विज्ञान कथा	Theory	04
	Vocational Skill Course (VSC)	MAR -321-VSC	श्राव्य माध्यमांसाठी वाचन कौशल्ये	Theory	02
	Community Engagement Project (CEP) / Field Project	MAR -335-CEP / MAR -335-FP	Field Project	Practical	02
	Total Credits Semester-V				**22**
VI	Major Mandatory	MAR-351-MJM	साहित्यविचार	Theory	04
	Major Mandatory	MAR -352-MJM	मराठीचा भाषिक अभ्यास (ऐतिहासिक)	Theory	04
	Major Mandatory	MAR -353-MJM	मराठी साहित्य : व्यक्तिचित्र	Theory	02
	Major Elective (MJE)	MAR -354-MJE(A)	मराठी साहित्य : प्रवासवर्णन	Theory (Any One)	04
	Major Elective (MJE)	MAR -354-MJE(B)	मराठी साहित्य : बालकथा		
	Minor	MAR -361-MN	मराठी साहित्य : विज्ञान कादंबरी	Theory	04
	On Job Training (OJT)	MAR -385-OJT	On Job Training (OJT)	Practical	04
	Total Credits Semester-VI				**22**
	Total Credits Semester-V + VI				**44**

Course & Credit Structure for S.Y. B.A. Marathi (2024 Pattern as per NEP-2020)

Sem	Course Type	Course Code	Course Title	Theory/Practical	Credits
III	Major Mandatory	MAR-201-MRM	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१८१८ ते १९२०)	Theory	04
	Major Mandatory	MAR -202-MRM	मराठी साहित्य : नाटक	Theory	02
	Vocational Skill Course (VSC)	MAR -203-VSC	भाषा आणि व्यक्तिमत्व विकास-१	Theory	02
	Field Project (FP)	MAR -204-FP	Field Project (FP)	Practical	02
	Minor	MAR -205-MN	मराठी साहित्य : चरित्र	Theory	04
	Open Elective (OE)	MAR -206-OE	माहितीपट : निर्मिती व स्वरूप	Theory	02
	Subject Specific Indian Knowledge System (IKS)	MAR -207-IKS	भारतीय लोककलांचा परिचय	Theory	02
	Ability Enhancement Course (AEC)	MAR-210-AEC /	मराठी भाषेची कौशल्ये-१	Theory (Any One)	02
		HIN-210-AEC	हिंदी भाषा : सृजन कौशल		
		SAN- 210-AEC	प्राथमिक संभाषण कौशल्यम्		
	Co-curricular Course (CC)	YOG/PES/CUL/ NSS/NCC-211-CC	To be continued from the Semester - II	Theory/ Practical	02
	Total Credits Semester-III				**22**
IV	Major Mandatory	MAR -251-MJM	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१९२० ते २०००)	Theory	04
	Major Mandatory	MAR -252-MJM	मराठी साहित्य : कादंबरी	Theory	02
	Vocational Skill Course (VSC)	MAR -253-VSC	भाषा आणि व्यक्तिमत्व विकास-२	Theory	02
	Community Engagement Project (CEP)	MAR -254-CEP	Community Engagement Project (CEP)	Practical	02
	Minor	MAR -255-MN	मराठी साहित्य : आत्मकथन	Theory	04
	Open Elective (OE)	MAR -256-OE	प्रसारमाध्यमांसाठी मुलाखत लेखन	Theory	02
	Skill Enhancement Course (SEC)	MAR -257-SEC	मानपत्र लेखन	Theory	02
	Ability Enhancement Course (AEC)	MAR-260-AEC	मराठी भाषेची कौशल्ये-२	Theory (Any One)	02
		HIN-260- AEC	हिंदी भाषा : संप्रेशण कौशल्ये		
		SAN-260-AEC	प्रगत संभाषण कौशल्यम्		
	Co-curricular Course (CC)	YOG/PES/CUL/ NSS/NCC-261-CC	To be continued from the Semester - III	Theory/ Practical	02
	Total Credits Semester-IV				**22**
	Total Credits Semester III + IV				**44**

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for TYBA (2023 Pattern)

Name of the Programme	: BA
Program Code	: UAMAR
Class	: TYBA
Semester	: **V**
Course Type	: Major Mandatory (Theory)
Course Name	: साहित्यविचार
Course Code	: MAR-**301- MJM**
No. of Lectures	: **60**
No. of Credits	: **04**

Course Objectives:

1. साहित्याचे स्वरूप समजून घेणे.
2. साहित्याच्या प्रयोजनाचा परिचय करून घेणे.
3. भारतीय साहित्यविचार, स्वरूप संकल्पनाचे आकलन करून घेणे.
4. साहित्यनिर्मितीची प्रक्रिया समजावून घेणे.
5. साहित्याची भाषा, तिचे वेगळेपण लक्षात घेणे.
6. साहित्याची आस्वाद प्रक्रिया समजून घेणे.
7. साहित्यिक अभिरुचीचे स्वरूप समजून घेणे.

Course Outcomes:

CO.1. शास्त्रीय दृष्टिकोनातून साहित्याचा अभ्यास करता येईल.

CO.2. साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया व आस्वाद प्रक्रियेचे स्वरूप लक्षात येईल.

CO.3. साहित्य व समाज यांचा परस्पर संबंध लक्षात येईल.

CO.4. पाश्चात्य मीमांसक व भारतीय मीमांसकांच्या साहित्यविषयक संकल्पना समजतील.

CO.5. साहित्याच्या आकलन क्षमतेत वाढ होईल.

CO.6. साहित्याचे विविधांगी स्वरूप, प्रवृत्ती व प्रवाह यांचे आकलन होईल.

CO.7. साहित्याकडे पाहण्याची नवी दृष्टी विकसित होईल.

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	**साहित्याचे स्वरूप** अ) पौर्वात्य साहित्यविचाराची-ओळख (अलंकारविचार, वक्रोक्तीविचार, रीतीविचार, औचित्यविचार, ध्वनीविचार, रसविचार) ब) पाश्च्यात्य साहित्यविचार	60
२	**साहित्यानुभवाचे स्वरुप व वैशिष्ट्ये:** साहित्यानुभवाचे स्वरूप साहित्यातून व्यक्त होणा-या अनुभवाचे वेगळेपण साहित्याचे शब्द रूप वास्तव व कल्पित यांचा संबंध साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या अनुभवाचे विशेष- संवेदनात्मकता, भावनात्मकता ,वैचारिकता, सेंद्रियत्व, सूचकता, विशिष्टता आणि विश्वात्मकता.	
३	**साहित्याची प्रयोजने** प्रयोजन म्हणजे काय ? प्रयोजन आणि परिणाम यातील भेद मम्मटाची प्रयोजने - मम्मटाची प्रयोजनविषयक कारिका पाश्चात्यांची प्रयोजने - इच्छापूर्ती,जिज्ञासापूर्ती,विरेचन,आत्माविष्कार, अनुभवविश्वाची समृद्धी, स्वंप्नरंजन, उद्बोधन ,प्रचार ,मनोरंजन,आनंद लेखक व वाचकांच्या दृष्टीने या प्रयोजनाचा विचार	
४	**साहित्याची निर्मितिप्रक्रिया स्वरूप** साहित्यातील नवनिर्मितीचे स्वरूप भाषा हे साहित्याचे माध्यम की साधन? साहित्य निर्मितीच्या शक्ती- प्रतिभाशक्ती, कल्पनाशक्ती, स्फूर्ती, -भावनात्मकता प्रतिभा व्यापार -व स्वप्नव्यापार , प्रतिभाशक्तीचे स्थान व महत्त्व	
५	**साहित्याच्या निर्मात्याची गुणवैशिष्ट्ये** साहित्यिकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची गुणवैशिष्ट्ये- संवेदनक्षमता, शैशववृत्ती, अनुभवसमृद्धी, विद्वत्ता, लेखकाचा जीवनविषयक दृष्टिकोन, लेखकाचा साहित्यविषयक दृष्टिकोन.	
६	**साहित्याची भाषा** व्यवहाराची भाषा,, शास्त्रीय वाड्मय व साहित्याची भाषा यांच्यातील भेद साहित्याच्या भाषेचे वेगळेपण- भाषेचे नादरूप, अलंकार, रूपक, प्रतिमा, प्रतीक, प्राक्कथा	

	शैलिविचार -i) लेखक तशी शैली ii) आशय तशी शैली iii) साहित्यप्रकार तशी शैली	

संदर्भ ग्रंथ –

1) साहित्य व समाज - संपा. डॉ. विलास खोले
2) साहित्य व सामाजिक संदर्भ - डॉ. अंजली सोमण
3) कविता आणि प्रतिभा - सुधीर रसाळ
4) सृजनात्मक भूषणे - डॉ. आनंद पाटील
5) काव्याची भूषणे - प्रा. म. वा. धोंड
6) साहित्यशास्त्र स्वरूप व समस्या - डॉ. वसंत पाटणकर
7) आधुनिक मराठी साहित्य व सामाजिकता - संपा. डॉ. विद्या गौरी टिळक, डॉ. मृणालिनी शहा
8) साहित्य मीमांसा व समाजदर्शन - डॉ. स.रा. गाडगीळ
9) भारतीय साहित्यविचार - ग.त्र्य. देशपांडे
10) भारतीय साहित्यविचार - डॉ. लीला गोविलकर
11) साहित्यविचार - डॉ. च.वि. जोशी, डॉ. वेदश्री थिगळे
12) पाश्चात्यसाहित्य विचार - बालशंकर देशपांडे
13) साहित्य स्वरूप आणि समीक्षा - वा.ल. कुलकर्णी
14) साहित्यविचार - भालचंद्र खांडेकर
15) भारतीय साहित्यविचार - डॉ. तुषार चांदवडकर
16) साहित्याचे तत्वज्ञान - वि.ना. ढवळे
17) साहित्याची भाषा - डॉ. भालचंद्र नेमाडे
18) भाषा आणि जीवन - संपा. आनंद काटीकर

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern)

(As Per NEP 2020)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: B. A. (SEM-V) **Subject : MARATHI**

Course: Theory **Course Code :** MAR-301- MJM

Paper: Major Mandatory (Theory) **Tittle of Course :** साहित्यविचार

Credit: 04

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10
CO 1	1	3	1	3	1	1	1	1	1	1
CO 2	1	1	3	1	1	1	1	3	1	1
CO 3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 4	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1
CO 5	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
CO 6	3	1	1	1	1	1	3	1	1	3
CO 7	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1
CO 8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Justification for the mapping

PO1: Critical and Creative Thinking:

CO:6 विद्यार्थी साहित्य आणि समाजाच्या सहसबंधाचे आकलन करू लागेलसाहित्याच्या .त्यातून स्वजाणीव विकसित होईल . .अभ्यासाने समाजाकडे पाहण्याची एक व्यापक दृष्टी विकसित होईल

PO2: Communication Skill:

Co 1:लेखक वाचक, परस्परातील सबंध रसिक यांच्यातील सामाजिक जाणीवेचा प्रत्यय येईल आणि, भाषिक कौशल्ये विकसित होतील.

PO3: Multicultural Competence:

CO2 : साहित्य आणि समाजाचा परस्पर सबंध समजल्यामुळे व्यवसायातील समजाचे स्थान लक्षात येईल .

PO4: Research Skills:

CO1 विविध साहित्य प्रकारांचा शास्त्रीय दृष्टिकोनातून अभ्यासातून आस्वाद घेण्याची क्षमता वाढीस लागेल व आस्वादन कौशल्ये विकसित होईल.साहित्य संशोधची रुची वाढेल .

PO5: Environmental awareness:

CO4: वाङ्मयीन सामाजिक सांस्कृतिक व आर्थिक ,, पर्यावरणाचा एक स्वतंत्र अभिरुची विकसित होण्यास मदत होईल.

PO6: Problem-solving Abilities:

CO7: विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास .साहित्याच्या व भाषेच्या अभ्यासाने परिणामकारक संवाद कौशल्ये निर्माण होईल

PO7: Collaboration and Teamwork:

CO6 :विद्यार्थी साहित्य आणि समाजाच्या सहसबंधाचे आकलन करू लागेल त्यातून स्वजाणीव विकसित होईल .

PO8: Value inculcation:

CO2: साहित्याच्या अभ्यासाने विद्यार्थी जीवनात जीवन मूल्यांचे संस्कार होतील व जवाबदार नागरिकत्वाची जाणीव निर्माण होईल .

PO9: Digital and technological skills:

CO :5 साहित्य प्रकारांच्या सिद्धांता बद्दलच्या संकल्पना साहित्य भाषेच्या माध्यमांमधील भिन्नतालेखकांच्या अनुभव घटकांचे , व्यवस्थापन यातील सेद्रियत्व व साहित्यातील सोंदर्याची संकल्पना समजण्यास मदत होईल

PO10: Community Engagement and Service:

CO6; साहित्याच्या अभ्यासामुळे व जीवन विषयक अकलनामुळे विद्यार्थी समाजाशी जोडला जाईल.

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for TYBA (2023 Pattern)

Name of the Programme	: BA
Program Code	: UAMAR
Class	: TYBA
Semester	: V
Course Type	: Major Mandatory (Theory)
Course Name	: मराठीचा भाषिक अभ्यास (ऐतिहासिक)
Course Code	: MAR-302 MJM
No. of Lectures	: 60
No. of Credits	: 04

Course Objectives:

१.भाषेचे स्वरूप, कार्य, भाषेच्या अभ्यासाचे महत्त्व जाणून घेणे.
२. भाषेच्या अभ्यासाची अंगे जाणून घेणे.
३. भाषाभ्यासाच्या पद्धती, वेगळेपण आणि महत्त्व जाणून घेणे.
४. स्वननिर्मिती प्रक्रिया समजावून घेणे.
५. स्वनिम संकल्पना व मराठीच्या स्वनिम व्यवस्थेची माहिती घेणे.
६.ऐतिहासिक भाषाभ्यास पद्धतीचे स्वरूप व महत्त्व लक्षात घेणे.
७.भाषा कुलाची संकल्पना जाणून घेऊन मराठीच्या उपत्तीचा आढावा घेणे

Course Outcomes:

CO1. भाषाविज्ञानातील वाक्यविन्यास आणि अर्थविन्यास संकल्पनेचा परिचय होईल.
CO2. स्वन विज्ञान, स्वन निर्मिती विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.
CO3. भाषाकुलाची संकल्पना विद्यार्थ्यांना समजेल.
CO4. वांगेद्रियाची रचना व कार्य समजेल.
CO5. स्वनिम संकल्पना व मराठीची स्वनिम व्यवस्था याविषयी माहिती होईल.
CO6. रुपिम संकल्पना आणि मराठीच्या रुपिम व्यवस्थेची माहिती होईल.
CO7. मराठी भाषेची उत्पत्ती व विकास याचे आकलन होईल.

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	**भाषेचे स्वरूप,** १.१. मानवी भाषेची १.२. भाषेची लक्षणे, १.३. भाषेच्या अभ्यासाची अंगे,	60
२	**मराठी भाषेची उत्पत्ती** २.१. मराठी भाषेची उत्पत्ती संबंधी साधने, २.२. मराठी भाषेची उत्पत्ती संबंधी विविध सिद्धांत, २.३. मराठीचे कालिक भेद याचा थोडक्यात परिचय	
३	**भाषा अभ्यास पद्धती,** ३.१. वर्णनात्मक भाषाभ्यास, ३.२. ऐतिहासिक भाषाभ्यास, ३.३. तौलनिक भाषाभ्यास, ३.४. समाजभाषाविज्ञान	
४	**भाषा सिद्धांत चर्चा** ४.१. होर्न्ले यांचा अंतर्वतुळ-बहिर्वतुळ सिद्धांत, ४.२. सुनीतीकुमार चतर्जी यांचे मत, ४.३. वैद्य-गुणे वाद, ४.४. अर्थ परिवर्तन आणि समाज परिवर्तन	
५	**भाषा कुलाची संकल्पना व स्वरूप** ५.१. भाषा कुलाची संकल्पना, ५.२. जगातील प्रमुख भाषाकुले ५.३. इंडो युरोपियन भाषा कुल	
६	**ऐतिहासिक भाषाभ्यास पद्धती,** ६.१. सर विल्यम जोन्स यांचा सिद्धांत, ६.२. ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप	

संदर्भग्रंथ-

१. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान स्वरूप आणि पद्धती - संपा. डॉ. काळे, डॉ. सोमण
२. भाषाविज्ञान परिचय : डॉ. मालशे, डॉ. सोमण
३. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - डॉ. लीला गोविलकर
४. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान- डॉ. महेंद्र कदम
५. मराठीचा भाषिक अभ्यास - डॉ. मु. श्री. कानडे
६. सुलभ भाषाविज्ञान : डॉ. द. दि. पुंडे
७. सामाजिक भाषाविज्ञान - संपा. जयश्री पाटणकर
८. ऐतिहासिक भाषाशास्त्र - र.रा. गोसावी
९. भाषाविज्ञान वर्णनात्मक व ऐतिहासिक - संपा. डॉ. मालशे, इनामदार, सोमण
१०. भाषा : उद्गम व विकास मराठीचा भाषिक अभ्यास - कृ. पां. कुलकर्णी
११. ऐतिहासिक आणि वर्णनात्मक - सं. डॉ. मु. श्री. कानडे
१२. मराठी व्याकरण काही समस्या - प्र. ना. दीक्षित
१३. आधुनिक भाषाविज्ञान - मिलिंद स. मालशे,
१४. सुबोध भाषाशास्त्र - प्र. न. जोशी
१५. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - डॉ. स. गं. मालशे/डॉ. हे. वि. इनामदार /डॉ. अंजली सोमण
१६. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान स्वरूप आणि पद्धती - डॉ. कल्याण काळे / डॉ. अंजली सोमण
१७. आधुनिक भाषाविज्ञान : संरचनावादी - डॉ. राजशेखर हिरेमठ आणि सामान्य
१८. सामाजिक भाषाविज्ञान - डॉ. प्रभाकर ज. जोशी/ सौ. चारूता गोखले
१९. भाषा आणि संस्कृती - ना. गो. कालेलकर
२०. भाषा इतिहास आणि भूगोल - ना. गो. कालेलकर
२१. मराठीच्या प्रमाण भाषेचे स्वरूप - डॉ. सुहासिनी लहू
२२. मराठी भाषा आणि शैली - रमेश धोंगडे

****

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern)

(As Per 2020)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: T.Y.**B.A.** (**SEM** V) **Subject**: MARATHI

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10
CO 1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1
CO 2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 4	1	1	3	3	1	1	1	1	1	3
CO 5	1	1	1	1	1	1	1	3		
CO 6	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1
CO 7	1	3	1	1	3	1	1	1	1	1
CO 8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Course: Theory **Course Code**: MAR-**302** MJM

Tittle of **Course :** मराठीचा भाषिक अभ्यास: (ऐतिहासिक)

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Justification for the mapping

PO1: Critical and Creative Thinking:

CO2: मराठी भाषेची उत्पती कधी झाली व भाषेचे कुल, निर्मिती प्रक्रिया कशी झाली ते समजून येईल, व मराठी भाषा उपबोली प्रदेशानुसार कळेल आणि मराठी भाषेचे योगदान समजेल.

PO2: Communication Skill:

CO7: भाषाकुलाची संकल्पना सामाजिक, सांस्कृतिक, आणि बौद्धिक परिप्रेक्ष्यातून विद्यार्थ्यांना त्याचे महत्त्व समजेल व विद्यार्थ्यांना साहित्यिक, सांस्कृतिक, सामाजिक वातावरणासह सक्षम बनवेल आणि भाषेचे कुल लक्षात येईल.

PO3: Multicultural Competence:

CO4 : मानवी वागेंद्रियाच्या रचनेमुळे भाषानिर्मिती कशी होते हे समजेल आणि मानवी मुखातील स्वरयंत्र, अलिजिव्हा, नासिक्यारंजन, कंठ्ताळू इत्यादी प्रत्येक अवयवाची माहिती होईल. व ध्वनी हा कशा प्रकारे विकसित होतो ते विद्यार्थ्यांना लक्षात येईल

PO4: Research Skills:

CO4: मराठीतील स्वन विज्ञान आणि स्वन निर्मिती या संज्ञा लक्षात घेऊन अभ्यास केल्यास विद्यार्थ्यांची मुलभूत संशोधनात्मक दृष्टी विकसित होईल.

PO5: Environmental awareness:

CO7: मराठी भाषेची उत्पती कधी झाली व भाषेचे कुल, निर्मिती प्रक्रिया कशी झाली ते समजून येईल, व मराठी भाषा उपबोली प्रदेशानुसार ती कशी बोलली जाते याचा अभ्यास होऊन मराठी भाषेचे योगदान समजेल. तीचे समाजात स्थान काय आहे ते समजून येईल.

PO6: Problem-solving Abilities:

CO1: भाषाविज्ञान म्हणजेच भाषेचे अध्ययन करणारी विज्ञान शाखा आहे. इथे वाक्याविन्यास आणि अर्थविन्यास या संकल्पनेचा परिचय

होईल.

PO7: Collaboration and Teamwork:

CO6: रुपिम म्हणजे उच्चारणातील सर्वात लहान असे भाषिक रूप असते. अर्थाच्या दृष्टीने वाक्याचे विभाजन होऊ शकत नाही हे विद्यार्थ्यांना समजेल व रुपिम गटवाचक किंवा समूह वाचक संज्ञा असल्याचे समजून येईल.

PO8: Value inculcation:

CO5: मराठीच्या स्वन, स्वनिम, स्वनांत्तर संकल्पनेमुळे भाषा निर्मिती प्रक्रिया व भाषेला अर्थ कधी प्राप्त होतो व तसेच विविध भाषांचा अभ्यास लक्षात येतो. त्यामुळे भाषिक संकल्पना विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

PO9: Digital and technological skills:

CO4: आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या साह्याने मराठीच्या स्वन, स्वनिम, स्वनांत्तर संकल्पनेमुळे भाषा निर्मिती प्रक्रिया व भाषेला अर्थ प्राप्त होईल.

PO10: Community Engagement and Service:

CO4: आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या साह्याने मराठीच्या वांगेद्रियाची रचना व कार्य समजेल.

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for TYBA
(2023 Pattern)

Name of the Programme	: B.A.
Program Code	: UAMAR
Class	: T.Y.B.A.
Semester	: V
Course Type	: Major Elective (Theory)
Course Name	: बालसाहित्य
Course Code	: MAR-304- MJE (B)
No. of Lectures	: 60
No. of Credits	: 04

Course Objectives:

१) बालसाहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करता येईल.
२) बालसाहित्याची वैशिष्ट्ये सांगता येतील.
३) बालसाहित्याची भाषा कशी असते, कशी असायला हवी हे स्पष्ट करणे.
४) साहित्याचे प्रयोजन म्हणजे काय, साहित्याची विविध प्रयोजने कोणती असतात हे समजेल.
५) बालमानसशास्त्र व बालसाहित्य यांच्या संबंधाचे स्वरूप समजावून सांगणे .
६) बालमनाच्या गुणधर्मांची कल्पना देणे.
७) बालसाहित्याच्या कथा, कादंबरी, नाटक,चरित्रे, इत्यादी गद्य प्रकारांविषयी माहिती सांगता येईल.
८) बालमनाशी सुसंवाद करण्याची, त्यांना समजून घेण्याची कला समजावून सांगणे.

Course Outcomes:

CO1. बालसाहित्याचे स्वरूप स्पष्ट होईल.
CO2. बालसाहित्याची विविध वैशिष्ट्ये समजतील.
CO3. बालसाहित्याच्या भाषेचे वेगळेपण लक्षात येईल.
CO4. बालसाहित्याचे विविध प्रयोजने समजून येईल.
CO5. बालमानसशास्त्र व बालसाहित्य यांचा सहसंबंध लक्षात येईल.
CO6. बालमनाच्या विविध गुणधर्मांची कल्पना येईल.
CO7. बालसाहित्याच्या कथा, कादंबरी, नाटक,चरित्रे, इत्यादी गद्य प्रकारांविषयी माहिती होईल.
CO8. बालमनाशी सुसंवाद करण्याची, त्यांना समजून घेण्याचे कौशल्ये विकासित होईल.

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	**बालसाहित्याचे स्वरूप** १.१) बालसाहित्याची व्याख्या १.२) बालसाहित्याचे स्वरूप	६०
२	**बालसाहित्याची वैशिष्ट्ये** २.१) बालसाहित्याची वैशिष्ट्ये : कल्पनाशीलता, अतार्किकता अननुमेयता बालमानससंबद्धता	
३	**बालसाहित्याचे प्रयोजन** ३.१) साहित्याचे प्रयोजन	
४	**बालमानसशास्त्र व बालसाहित्य** ४.१) बालमानसशास्त्र व बालसाहित्य सहसंबंध ४.२) बालमनाचे गुणधर्म	
५	**बालसाहित्याचे प्रकार** ५.१) गद्यसाहित्य ५.२) पद्य साहित्य	
६	**बालसाहित्याचा इतिहास** ६.१) जागतिक बालसाहित्य ६.२) भारतीय बालसाहित्याचा इतिहास ६.४) बालमासिकांचा इतिहास ६.५) मराठी बालपुस्तकांचा इतिहास	

संदर्भग्रंथ-

(१) बापट दिवाकर, स्टॅम्पकलेक्शन, छंद, इतिहासजमती
(२) देशमुख के.एस., आपले डाकघर
(३) डॉ.शाह सुलभा, मराठी बालसाहित्य : स्वरूप आणि अपेक्षा
(४) केळकर श्री, वि., करून पहा.
(५) दांडेकर मालतीबाई,बालसाहित्याची रूपरेखा, मराठी ग्रंथसंग्रहालय, मुंबई
(६) बाबा भांड, श्रेष्ठ भारतीय बालकथा, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
(७) दुर्गा भागवत, लोक कथा माला पुणे
(८) राजा मंगळवेढेकर, देशोदेशीच्या लोककथा
(९) बाबा भांड, पंचतंत्राच्या गोष्टी
(१०) बाबा भांड, नीतिकथा
(११) किणीकर अनिल, पंचतंत्रातील गोष्टी (भाग १ ते ४)

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern)
(As Per NEP 2020)
Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: T.Y.B.A. (SEM V) **Subject**: MARATHI
Course: Major Elective (Theory) **Course Code**: MAR-304- MJE (B)
Tittle of Course : बालसाहित्य

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10
CO 1	1	3	1	1	1	1	1	3	1	1
CO 2	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1
CO 3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1
CO 4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4
CO 5	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 6	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1
CO 7	1	1	1	1	3	3	1	1	3	1
CO 8	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1

Justification for the mapping

PO1: Critical and Creative Thinking:

CO5: . बालसाहित्य हे बालकांच्या मानसिक व भावनिक विकासावर परिणाम करते, ज्यामुळे बालमानसशास्त्रात दिलेल्या शिक्षणाच्या दृष्टिकोनातून हे साहित्य महत्त्वाचे आहे ,हे लक्षात येईल

PO2: Communication Skill:

CO8 : बालकांशी सुसंवाद साधण्यासाठी आणि त्यांना समजून घेण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये बालमानसशास्त्र आणि बालसाहित्याच्या अभ्यासातून विकासित होतील."

PO3: Multicultural Competence:

CO3: बालसाहित्याच्या भाषेचे वैशिष्ट्य आणि त्यातील विविधता समजून घेतल्यामुळे आपल्याला विविध संस्कृती, परंपरा आणि समाजातील विविधतेचा आदर आणि समज होईल. या संदर्भात बहुसांस्कृतिक कौशल्याची महत्त्वपूर्ण भूमिका समजेल

PO4: Research Skills:

CO6: बालकांच्या मानसिक, भावनिक आणि शारीरिक गुणधर्मांविषयी विचार केला करून बालकांच्या मानसिक विकासाची विविध पैलू, त्यांची प्रतिक्रिया, वर्तन, विचारशक्ती, भावना आणि सामाजिक कर्तव्यातील गुणधर्म यासंबंधी .संशोधनात्मक दृष्टी विकसित होईल.

PO5: Environmental awareness:

CO7. बालसाहित्याच्या विविध गद्य व पद्य प्रकारांचा अभ्यास आणि त्यांचे महत्त्व समजून येईल. बालसाहित्य म्हणजे बालकांसाठी लिहिलेले साहित्य, जे त्यांच्या वय, समज, आणि मनोविकसनशील अवस्थेला अनुरूप असते. याची जाणीव होईल.

PO6: Problem-solving Abilities:

CO7: बालकांच्या मानसिक व भावनिक अवस्थांशी जुळवून संवाद साधण्याची क्षमता आणि त्यांच्या विचारांची, भावना आणि गरजांची समज वाढवण्याचे कौशल्य विकसित होईल. याचा परिणाम म्हणून, त्या व्यक्तीला बालकांसोबत चांगला आणि प्रभावी संवाद साधता येईल.

PO7: Collaboration and Teamwork:

CO2. बालसाहित्याच्या वैशिष्ट्यांची समज मुलांना साहित्य, विचारशक्ती आणि सामाजिक कौशल्यांसाठी उपयुक्त ठरते. यामध्ये मुख्यत्वे बालसाहित्याची विविध प्रकार, त्यांचे उद्दिष्ट, आणि ते मुलांच्या मानसिक आणि भावनिक विकासावर कसा प्रभाव टाकतात हे समजून घेतले जाते

.PO8: Value inculcation:

CO1बालसाहित्याच्या अभ्यासातून मुलांमध्ये मूल्यांची जाणीव करणे, म्हणजेच त्यांना चांगली मूल्ये शिकवणे आणि त्यात रुची निर्माण करणे., बालसाहित्याच्या महत्त्वपूर्ण स्वरूपाची चर्चा करून त्या माध्यमातून मुलांना योग्य मूल्यांचा अभ्यास होईल.

PO9: Digital and technological skills:

CO7. **माहिती आणि तंत्रज्ञान कौशल्ये** याचा वापर बालसाहित्याशी संबंधित साहित्याचा प्रचार आणि प्रसार अधिक सुलभ करण्यासाठी करता येईल . याचबरोबर, बालसाहित्याच्या विविध गद्य प्रकारांविषयी माहिती देणारी सामग्री डिजिटल माध्यमांमध्ये अधिक प्रभावीपणे पोहोचवता येईल.

PO10: Community Engagement and Service:

CO4. **बालसाहित्याचे विविध प्रयोजने** समजून घेतल्यास, मुलांच्या मानसिक, सामाजिक, आणि भावनिक विकासावर त्याचा खूप प्रभाव पडतो. तसेच, बालसाहित्य हे समाजात सकारात्मक बदल घडवण्यासाठी, समाजाच्या विविध गटांसोबत संवाद साधण्यासाठी आणि मुलांमध्ये सामाजिक दृष्टीकोण निर्माण करण्यासाठी एक महत्त्वाचे साधन ठरेल.

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for TYBA (2023 Pattern)

Name of the Programme	: BA
Program Code	: UAMAR
Class	: TYBA
Semester	: V
Course Type	: Vocational Skill Course (VSC) (Theory)
Course Name	: श्राव्य माध्यमांसाठी वाचन कौशल्ये
Course Code	: MAR-321- VSC
No. of Lectures	: 30
No. of Credits	: 02

Course Objectives:

१ विद्यार्थ्यांना आकाशवाणी वाचनाचे मूलभूत ज्ञान व कौशल्य प्रदान करणे.

२ विद्यार्थ्यांच्या वाचन शैलीत स्पष्टता, प्रवाह व भावनिक अभिव्यक्ती वाढवणे.

३ प्रसारण तंत्र व ध्वनी माध्यमांची समज वाढवणे.

४ विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारच्या वाचन शैलींचे प्रशिक्षण देणे.

५ नाटक, कथा, कविता व बातम्यांचे वाचन यामध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे.

६ श्राव्य माध्यमासाठी वाचन कौशल्ये विकासित करणे.

७ विद्यार्थ्यांना आकाशवाणीसाठी वाचन कार्यप्रणाली समजून देणे.

Course Outcomes:

CO.1. विद्यार्थी आकाशवाणी वाचनाच्या तंत्रासंबंधी मूलभूत ज्ञान प्राप्त करतील..

CO.2. योग्य स्वर, लय, स्पष्टता व उच्चार यांची जाण विद्यार्थ्यांना होईल.

CO.3. प्रसारण माध्यमांसाठी योग्य वाचन कौशल्य आत्मसात करता येईल.

CO.4. वाचनाच्या विविध शैली आत्मसात करून विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक संधी उपलब्ध होतील

CO.5. आत्मविश्वासाने व्यावसायिक पातळीवर वाचन सादर करता येईल.

CO.6. श्राव्य माध्यमासाठी वाचन कौशल्ये विकासित होईल.

CO.7. विद्यार्थ्यांना आकाशवाणीसाठी वाचन कार्यप्रणाली समजून येईल

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	**श्राव्य वाचनाची संकल्पना व महत्त्व** ध्वनीशास्त्र व वाचन तंत्र आवाजाचे प्रकार आणि त्याचे प्रभावी उपयोग उच्चार, स्वरूप आणि वाचन शैली प्रकट वाचन कौशल्ये एफ.एम. ब्रॉडकॉस्ट मिडिया आणि जनरेशन	३०
२	**श्राव्य माध्यमांच्या वाचन कौशल्यांचा परिचय** श्राव्य माध्यमें आणि वाचन कौशल्ये सहसबंध बातम्यांचे वाचन आणि वृत्तांत सादरीकरण नाट्यवाचन व संवाद सादरीकरण कविता व गद्यवाचन तंत्र जाहिरात वाचन आणि व्यावसायिक वाचन शैली	
३	**श्राव्य माध्यमांची वाचन कौशल्ये व उपयोजन (प्रात्यक्षिक)** श्राव्य माध्यमांसाठी संहिता लेखन व वाचन एफ.एम. माध्यमांसाठी वाचन कौशल्य व्यावसायिक श्राव्य माध्यमांसाठी वाचनासाठी सराव प्रात्यक्षिके	

संदर्भग्रंथ-

1. आकाशवाणी वाचन कला - डॉ. सुनील देशमुख
2. प्रसारमाध्यमे आणि वाचन कौशल्य - डॉ. संजय जोशी
3. मीडिया आणि वाचन कला - डॉ. अशोक कुलकर्णी
4. आवाज आणि अभिव्यक्ती - डॉ. राधिका पाटील
5. मराठी नाट्यवाचन व संवाद तंत्र - प्रा. वसंत देशपांडे
6. बातमीची कार्यक्षेत्रे- यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
7. दूरदर्शन साठी लेखन- केशव केळकर
8. जाहिरातीचे युग -केशव केळकर
9. सर्जनात्मक लेखन- आनंद पाटील
10. जाहिरात शास्त्र- डॉ. वंदना खेडेकर
11. दूरदर्शन आणि प्रसारमाध्यमे- केशव साठे

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern)

(As Per NEP 2020)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: B. A. (SEM-V) **Subject : MARATHI**

Course: Theory **Course Code :** MAR-321-VSC

Paper: Major Mandatory (Theory) **Tittle of Course : श्राव्य माध्यमांसाठी वाचन कौशल्ये**

Credit: 02

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO10
CO 1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1
CO 4	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1
CO 5	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1
CO 6	1	1	1	1	1	1	3	1	3	3
CO 7	1	1	1	1	1	3	1	3	1	1
CO 8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Justification for the mapping

PO1: Critical and Creative Thinking:

CO2: विद्यार्थ्यांना आकाशवाणी वाचनाचे मूलभूत ज्ञान व कौशल्य विकसित होईल.

PO2: Communication Skill:

CO1: विद्यार्थ्यांच्या वाचन शैलीत स्पष्टता, प्रवाह व भावनिक अभिव्यक्तीत वाढ होईल.

PO3: Multicultural Competence:

CO3: प्रसारण तंत्र व ध्वनी माध्यमांची समज वाढेल व व्यावसायिक कौशल्ये विकसित होतील

PO4: Research Skills:

CO5: विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारच्या वाचन शैलींचे प्रशिक्षण मिळेल तसेच श्राव्य माध्यमांतील संशोधकवृत्ती विकसित होईल.

PO5: Environmental awareness:

CO4: नाटक, कथा, कविता व बातम्यांचे वाचनामुळे पर्यावरणीय दृष्टिकोन यामध्ये आत्मविश्वास निर्माण होईल.

PO6: Problem-solving Abilities:

CO7: श्राव्य माध्यमासाठी वाचन श्रवण कौशल्यामुळे दर्जेदार वाचन होईल व त्यामुळे जीवनदृष्टिकोन विकसित होईल.

PO7: Collaboration and Teamwork:

CO6: विद्यार्थ्यांमध्ये सामूहिक क्षमता व संघटन कौशल्ये विकसित होतील.

PO8: Value inculcation:

CO7: विद्यार्थ्यांमध्ये वाचन, श्रवण कौशल्यामुळे मूल्यसंवर्धन करण्याची क्षमता विकसित होईल.

PO9: Digital and technological skills:

CO6; श्राव्य माध्यमामुळे आधुनिक तंत्र कौशल्ये विकसित होतील.

PO10: Community Engagement and Service:

CO6; विद्यार्थ्यांमधील समूह भावना व सेवावृत्ती वाढीस लागेल.

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for T.Y.B.A Marathi (2024 Pattern)

Name of the Programme : B.A.
Programme Code : UAMAR
Class : T.Y.B.A.
Semester : V
Course Type : Minor
Course Name : मराठी साहित्य :विज्ञानकथा
Course Code : MAR-311-MN
No. of lectures : 60
No. of Credit : 04

A) Course Objectives:

१. तृतीय वर्ष कला या वर्गाच्या विद्यार्थ्यांना मराठी विज्ञान साहित्याची ओळख करून देणे.
२. मराठी विज्ञान कथेविषयी व साहित्याविषयी विद्यार्थ्यांमध्ये रुची निर्माण करणे.
३. विज्ञानकथेच्या अभ्यासातून वैज्ञानिक सिद्धांत व संकल्पना लक्षात आणून देणे .
४. विज्ञान आणि साहित्य यामधील नाते सांगून जीवन विषयक समज विकसित करणे.
५. विज्ञानकथेतील विविध प्रवाह आणि प्रवृत्तींचा परिचय करून देणे.
६. विद्यार्थ्यांवर कथांच्या माध्यमातून जीवनमूल्यांचे सुसंस्कार घडविणे.
७. सद्यकालीन प्रसार माध्यमांवरील विज्ञानकथास्वरूप कार्यक्रमांचे स्वरूप लक्षात आणून देणे .

B) Course Outcome:

CO.1 विज्ञानकथा साहित्यप्रकाराचे आकलन होईल .
CO .2विज्ञान, तंत्रज्ञान आणि समाज यातील परस्परसंबंध समजेल.
CO.3 विद्यार्थ्यांना विज्ञानकथेचे वगळेपण लक्षात येऊन वाड्मयीन अभिरुचीचा विकास होईल.
CO .4विज्ञान साहित्याविषयी प्रेम निर्माण होऊन वैज्ञानिक दृष्टीकोण विकसित होईल.
CO .5वैज्ञानिक संकल्पना कथेच्या माध्यमातून प्रभावीपणे मांडण्याचे कौशल्ये विकसित होईल.
CO .6विद्यार्थ्यांची विज्ञान कथावाचन, लेखन व सादरीकरणाची क्षमता वाढेल .
CO7 .विविध समाज माध्यमांवर कथा आविष्काराचे तंत्र अवगत होईल .

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	विज्ञानकथा : संकल्पना व स्वरूप विज्ञानकथेचे घटक व वैशिष्ट्ये विज्ञानकथा : साहित्यप्रकाराची वाटचाल	६०
२	निवडक कथासंग्रह – **'डिंभक' – डॉ. संजय ढोले** प्रकाशक – मेहता पब्लिशिंग हाउस, पुणे.	
३	डिंभकमधील आशयसूत्रे	
४	डिंभकमधील पात्रचित्रण	
५	डिंभकमधील वैज्ञानिक जाणिवा	
६	डिंभकचे वाङ्मयीन मूल्यमापन	

संदर्भ ग्रंथ-

1. मराठी विज्ञानकथा : स्वरूप आणि योगदान – डॉ. माधव गाडगीळ
2. मराठी विज्ञानकथेचा प्रवास – डॉ. संजय ढोले
3. मराठी विज्ञान साहित्याचा इतिहास – माधव साठे
4. मराठी कथा उगम आणि विकास - डॉ. इंदुमती शेवडे, सोमय्या प्रकाशन.मुंबई
5. मराठी कथेची स्थितिगती – डॉ. अंजली सोमण , प्रतिमा प्रकाशन, पुणे .
6. विज्ञानकथा आणि तंत्रज्ञान – भालचंद्र नांगरे
7. मराठी कथेचा विकास – डॉ प्रकाश कुंभार .
8. वैज्ञानिक गूढकथा –जयंत नारळीकर
9. विज्ञानकथा – वसंत गव्हाणे
10. कथा संकल्पना आणि समीक्षा - डॉ. सुधा जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई

****

Choice Based Credit System Syllabus (2024 Pattern)

(As Per NEP 2022)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: TYBA (Sem V) **Subject**: MARATHI

Course: Theory **Course Code**: MAR-311-MN

Title of Course : मराठी साहित्य :विज्ञानकथा

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)							
Course Outcomes	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	3							
CO 2				3		2		
CO 3					2			
CO 4		3	3				3	
CO 5								2
CO 6								
CO 7				3				
CO 8								

Justification for the mapping

PO1: Critical and Creative Thinking:

Co1:विज्ञानकथेचे वगळेपण लक्षात येऊन वाङ्मयीन अभिरुचीचा विकास होईल.

समाजातील एखाद्या विषयाचे गांभीर्य लोकांच्या लक्षात येऊन तो प्रश्न सोडविण्यासाठी प्रयत्न करता येतो

.PO2: Communication Skill:

co 4: विज्ञानकथा वाचनामुळे शब्दांचा उच्चार सुधारतो. स्पष्ट उच्चारमुळे आत्मविश्वास वाढेल व संभाषण सुधारेल.

PO3: Multicultural Competence:

Co4 : विज्ञान कथांच्या माध्यमातून विज्ञान क्षेत्रातील अनुभव चित्रित करता येतात त्याचा परिणाम वैज्ञानिक संकल्पनाच्या अभिव्यक्तीसाठी होतो .

PO4: Research Skills:

CO2 : मराठी विज्ञान कथांच्या अभ्यासातून संशोधनात्मक परस्पर पूरक ज्ञान प्राप्ती होईल.

PO5: Environmental awareness:

CO1 : वैज्ञानिक पर्यावरणाचा शास्त्रीय दृष्टिकोनातून अभ्यास होईल. कथांच्या माध्यमातून पर्यावरण विषयक जाणीव जागृती करता येईल . त्याचा परिणाम समाजाला पर्यावरण विषयक प्रश्नांची जाणीव होईल .

PO6: Problem-solving Abilities:

CO2: विज्ञानकथांचा उपयोग विचारांच्या अभिव्यक्तीसाठी आणि सामाजिक बदलांसाठी केला जाईलसमाजातील . . होईल संदर्भातत्यामुळे समाजातील समस्या होईल . एक प्रभावी माध्यम विविध प्रश्न मांडण्याचे ते

PO7: Collaboration and Teamwork:

CO7 : विज्ञानकथांच्या माध्यमातून जीवनातील विविध प्रसंग, समस्या यांचे ज्ञान होईल .त्यामुळे समाजातील प्रश्नाच्या सोडवणूक करण्यासाठी लोकांना एकत्र करणे शक्य होईल .

PO8: Value inculcation:

CO3 : विज्ञानकथांच्या माध्यमातून विविधसुदृढ समाज . निर्मितीच्या दृष्टीने ही अतिशय महत्वाची गोष्ट लक्षात येईल .

PO9: Digital and technological skills:

: CO7विज्ञान कथेचे विविध माध्यमांवर सादरीकरणतंत्रज्ञान आणि इंटरनेट बाबत कथेतून .अभिवाचन करता येईल/ .विविध विचारांचे प्रकटीकरण कथेच्या माध्यमातून करण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर करता येईल .मार्गदर्शन करता येईल

PO10: Community Engagement and Service:

CO6 : विविध कथालेखन व वाचनामुळे विध्यार्थ्यांची कथावाचन, लेखन व सादरीकरणाची क्षमता वाढेल .

विद्यार्थ्यांना प्राप्त झालेल्या वैज्ञानिक ज्ञानाचा, कौशल्याचा वापर वैयक्तिक व व्यावसायिक पातळीवर करता येईल.

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for TYBA (2023 Pattern)

Name of the Program	: B.A.
Program Code	: UAMAR
Class	: T.Y.B.A.
Semester	: V
Course Type	: Major Elective (Theory)
Course Name	: **मराठी साहित्य : ललित गद्य**
Course Code	: MAR-304- MJE (**A**)
No. of Lectures	: 60
No. of Credits	: 04

Course Objectives:

१) आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध वाङ्मय प्रकारांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.
२) विद्यार्थ्यांची वाङ्मयीन अभिरुची विकसित करणे.
३) विद्यार्थ्यांची कलाकृतीचा आस्वाद घेण्याची क्षमता विकसित करणे.
४) ललित गद्य हा साहित्य प्रकार समजावून घेणे.
५) मराठीतील प्रमुख साहित्य प्रकारांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.
६). 'ललित गद्य' या वाङ्मय प्रकाराचे तात्त्विक विवेचन अभ्यासणे.
७). साहित्य प्रकारांचा तुलनात्मक विचार करता येईल.

Course Outcomes:

CO1. आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध वाङ्मय प्रकारांचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.
CO2. विद्यार्थ्यांची वाङ्मयीन अभिरुची विकसित झाल्याने, साहित्यकृतीच्या गुणात्मक मूल्यांची जाणीव होईल.
CO3. विविध साहित्य प्रकारांच्या माध्यम भिन्नतेचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.
CO4. साहित्य प्रकारांचे पायाभूत मुलभूत प्रकार विद्यार्थ्यांना माहिती होतील.
CO5. मराठीतील प्रमुख साहित्य प्रकार विद्यार्थ्यांना ज्ञात होतील.
CO6. ललित गद्य' साहित्य प्रकाराचे तात्त्विक अध्ययन विद्यार्थ्यांना करता येईल.
CO7. विद्यार्थ्यांची साहित्य प्रकारांचा तौलनिक अभ्यास करण्याची क्षमता विकसित होईल.

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for TYBA (2023 Pattern)

Name of the Program	: B.A.
Program Code	: UAMAR
Class	: T.Y.B.A.
Semester	: V
Course Type	: Major Elective (Theory)
Course Name	: **मराठी साहित्य : ललित गद्य**
Course Code	: MAR-304- MJE (A)
No. of Lectures	: 60
No. of Credits	: 04

Course Objectives:

१) 'ललित गद्य' या वाङ्मय प्रकाराचे तात्त्विक विवेचन करणे.
२) ' ललित गद्य' साहित्य प्रकाराची मूलतत्त्वे अभ्यासणे.
३) ' ललित गद्य' साहित्यप्रकारातील वाटचालीचे स्थूल ज्ञान करून देणे.
४) 'गंधाचे मौन' या ललित गद्याचे वाङ्मयीन दृष्टिकोन समजाऊन देणे.
५) निवडलेल्या ललित गद्याचे मूल्यमापन आणि आस्वाद घेण्याची क्षमता विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करणे.
६) निवडलेल्या ललित गद्याचे वेगळेपण समजावून देणे.
७) निवडलेल्या ललित गद्याचे वाड्मयीन वैशिष्ट्यांचा परिचय करून देणे.

Course Outcomes:

CO1. आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध वाङ्मय प्रकारांचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.
CO2. विद्यार्थ्यांची वाङ्मयीन अभिरुची विकसित झाल्याने, साहित्यकृतीच्यां गुणात्मक मूल्यांची जाणीव होईल.
CO3. विविध साहित्य प्रकारांच्या माध्यम भिन्नतेचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.
CO4. साहित्य प्रकारांचे पायाभूत मुलभूत प्रकार विद्यार्थ्यांना माहिती होतील.
CO5. मराठीतील प्रमुख साहित्य प्रकार विद्यार्थ्यांना ज्ञात होतील.
CO6. ललित गद्य' साहित्य प्रकाराचे तात्त्विक अध्ययन विद्यार्थ्यांना करता येईल.
CO7. विद्यार्थ्यांची साहित्य प्रकारांचा तौलनिक अभ्यास करण्याची क्षमता विकसित होईल.

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	**' ललित गद्य' या वाङ्मय प्रकाराची तात्विक विवेचन** १.१ ललित गद्य वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप व संकल्पना १.२ ललित गद्य वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण	६०
२	**' ललित गद्य' साहित्य प्रकार – मूलतत्त्वे** २.१ ललित गद्य वाङ्मय प्रकाराची प्रेरणा २.२ ललित गद्य वाङ्मय प्रकाराचे घटक २.३ ललित गद्य वाङ्मय प्रकाराची वैशिष्ट्ये	
३	**' ललित गद्य ' साहित्यप्रकार – वाटचाल** २. १ ललित गद्याची वाटचाल	
४	**नेमलेल्या साहित्यकृतीचा अभ्यास : (ललित गद्य)–** ४.१ 'गंधाचे मौन'लेखक- हिमांशू भूषण स्मार्त, सिंधू पब्लिकेशन कोल्हापूर, व्दितीयावृत्ती मार्च २०१७ (निवडक लेख)	
५	**'गंधाचे मौन'लेखक - हिमांशू भूषण (निवडक लेख) या साहित्यकृतीचे वाङ्यीन मूल्यमापन** ५.१ पात्र परिचय ५.२ घटना- प्रसंग, ५.३ भाषासौदर्य ५.४ वातावरण	
६	**'गंधाचे मौन'लेखक - हिमांशू भूषण (निवडक लेख) या साहित्यकृतीचे वेगळेपण** ६.१ लेखकाचा दृष्टिकोन ६.२ 'गंधाचे मौन' ललित गद्याचे वाड्मयीन वैशिष्ट्ये	

संदर्भग्रंथ-

१. 'लघुनिबंध ते मुक्त गद्य',- वि. रा. चौगुले, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई
२.'ललित गद्याचे तात्त्विक स्वरूप आणि मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास', आनंद यादव,मेहता प्रकाशनपुणे
३. 'गंधाचे मौन'- हिमांशू भूषण स्मार्त, सिंधू पब्लिकेशन कोल्हापूर, व्दितीयावृत्ती २०१७
४. ॲरिस्टॉटलचे काव्यशास्त्र - गो. वि. करंदीकर, मौजप्रकाशन, मुंबई, १९७४.
५. साहित्य: स्वरूप आणि समीक्षा - वा. ल. कुलकर्णी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९७५
६. रसास्वाद वाङ्मय आणि कला –माधव आचवल, मुंबई मराठी साहित्य संघ मुंबई, १९७२
७. साहित्य सिद्धांत - स. गं. मालशे, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई, १९७२
८. 'अर्वाचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: १८०० ते १९६०',जोशी प्र. न.,स्नेहवर्धन प्रकाशन पुणे, १९७७
९. 'प्रदक्षिणा खंड पहिला', कुलकर्णी अनिरुद्ध अनंत (संपादक),कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन पुणे, पुनर्मुद्रण २००७
१०. ' मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड सातवा ', जाधव रा. ग., मराठी साहित्य परिषद पुणे, २०११

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern)
(As Per NEP 2020)
Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class :**T.Y.B.A. (SEM V)** **Subject:** MARATHI
Tittle of Course : **मराठी साहित्य : ललित गद्य** **Course Code:** MAR-304- MJE (A)
Course: Major Elective (Theory)
Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10
CO 1	1	3	1	1	1	1	1	3	1	1
CO 2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
CO 3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1
CO 4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4
CO 5	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 6	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1
CO 7	1	1	1	1	3	3	1	1	3	1
CO 8	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1

Justification for the mapping

PO1: Critical and Creative Thinking:

CO5: ललित गद्यातून मानवी जीवन किती व्यापक पातळयांवर कार्यमग्न असते याचे भान येईल.

PO2: Communication Skill:

CO8 : ललित साहित्याच्या अभ्यासाने विदयार्थी आपले जीवनानुभव लालित्यपूर्ण भाषेचा वापर करून व्यक्त करण्याचे कौशल्य आत्मसात करतील.

PO 3: Multicultural Competence:

CO 3: ललित गद्याच्या भाषेचे वैशिष्ट्य आणि त्यातील विविधता समजुन घेतल्यामुळे आपल्याला विविध संस्कृती, परंपरा आणि समाजातील विविधतेचा आदर निर्माण होईल. या संदर्भात बहुसांस्कृतिक कौशल्याची महत्त्वपूर्ण भूमिका समजेल

PO4: Research Skills:

CO6: ललित साहित्य प्रकारात साहित्याचा सूक्ष्म पातळीवर अभ्यास करण्याची संशोधनात्मक क्षमता विकसित होईल.

PO5: Environmental awareness:

CO7. विद्यार्थ्यांना ललित लेखांमधून पर्यावरण संरक्षण काळाची गरज आहे. याचे ज्ञान झाल्याने पर्यावरणाचा समतोल साधण्यासाठी वृक्षारोपण करतील.

PO6: Problem-solving Abilities:

CO7:विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यप्रकाराचा तौलनिक अभ्यास कारण्याच्यी क्षमता विकसित झाल्यामुळे जटिल विचार प्रक्रिया करण्यात सक्षम होतील व त्याद्वारे जीवनातील विविध समस्या सोडवतील.

PO7: Collaboration and Teamwork:

CO2.ललित गद्यातून विविध जीवनानुभव व्यक्त होत असल्याने जीवनाकडे पाहण्याची दृष्टी व्यापक होत जाईल.

.PO8:Value inculcation:

CO1. निकोप समाजरचना करण्यासाठी मूल्य शिक्षणाची नितांत गरज असते या ललित लेखामधून विद्यार्थी मूल्यशिक्षणाचे धडे घेऊन जीवन कसे जगावे याची कला शिकेल.

PO9: Digital and technological skills:

CO7. माहिती तंत्रज्ञानाच्या साह्याने विद्यार्थ्यांनी ललित गद्याचे छोटे व्हिडिओ करायला शिकतील.

PO10: Community Engagement and Service:

CO4 समाजात संघ भावनेतून परिस्थितीनुरूप नवे बदल स्वीकारून काळाप्रमाणे जीवन जगण्याचे भान विद्यार्थ्यांना येईल.

BCS Syllabus as per NEP 2020 for SYBA(2024 Pattern)

Name of the Programme	: B.A.
Program Code	: UAMAR
Class	: T.Y.B.A.
Semester	: V
Course Type	: Field Project (Practical)
Course Name	: Field Project (Practical)
Course Code	: MAR -305-FP
No. of Lectures	: 30
No. of Credits	: 02

Course Objectives:

१.शैक्षणिक ज्ञानाचा प्रत्यक्ष जीवनातील उपयोग करणे
२. संशोधन आणि विश्लेषण कौशल्ये विकसित करणे
३. समस्या सोडवण्याची आणि गंभीर विचारसरणीला प्रोत्साहन देणे
४. सामाजिक आणि सांस्कृतिक बाबींचा समज वाढवणे
५. व्यावसायिक आणि व्यवहारिक कौशल्ये विकसित करणे
६. विश्लेषणात्मक आणि कृतिशील विचारसरणीला प्रोत्साहन देणे
७. विद्यार्थ्यांना समाजाच्या विविध गटांसाठी योगदान देण्याची आणि आपल्या कार्यात नैतिकतेचा आदर ठेवण्याची शिस्त शिकवणे.

Course Outcomes:

CO1: विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शैक्षणिक ज्ञानाचा वापर करतांना प्रत्यक्ष जीवनातील समस्यांचे विश्लेषण करून योग्य उपाय शोधण्याची क्षमता विकसित होईल.

CO2: विद्यार्थ्यांना प्राथमिक माहितीचे विश्लेषण करून विचारलेले प्रश्न किंवा समस्या समजून काढण्याची क्षमता मिळेल.

CO3: विद्यार्थ्यांना समस्यांचे निराकरण करतांना विविध उपाय शोधणे, आणि सामाजिक, सांस्कृतिक, आणि पर्यावरणीय दृष्टिकोन ठेवून गंभीर विचार करण्याची क्षमता प्राप्त होईल.

CO4: विद्यार्थ्यांना समाजातील विविध घटकांचा समाजावर प्रभाव कसा होतो हे समजून घेण्याची क्षमता मिळेल.

CO5: विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक काम करण्याची शिस्त, समय व्यवस्थापन, प्रकल्प नियोजन, यासारख्या व्यवहारिक कौशल्यांचा विकास होईल.

CO6: विद्यार्थ्यांना समस्या विश्लेषण, सुस्पष्ट निष्कर्ष काढणे, आणि कृतिशील उपाय शोधण्यासाठी विविध दृष्टिकोनांमधून विचार करण्याची क्षमता विकसित होईल.

CO7: विद्यार्थ्यांना समाजातील विविध गटांसाठी योगदान देण्याची, तसेच नैतिक कार्य करतांना त्यांच्या कार्यावर एकात्मिक दृषटिकोन ठेवण्याची शिस्त मिळेल.

टीप- विद्यार्थी प्रत्यक्ष Field जाऊन प्रकल्प तयार करून मराठी विभागामध्ये सादर करतील.